

Title	LOTUS SUTRA'DA YER ALAN BAZI MESELLERDEKİ METAFORİK ANLATIMLAR ÜZERİNE BİR İNCELEME
Author(s)	Akbay, Okan Haluk
Citation	外国語教育のフロンティア. 4 p.89-p.98
Issue Date	2021-03-30
oaire:version	VoR
URL	https://doi.org/10.18910/79363
rights	
Note	

Osaka University Knowledge Archive : OUKA

<https://ir.library.osaka-u.ac.jp/>

Osaka University

LOTUS SUTRA'DA YER ALAN BAZI MESELLERDEKİ METAFORİK ANLATIMLAR ÜZERİNE BİR İNCELEME

法華七喩におけるメタファー表現についての一考察

AKBAY, Okan Haluk

要約

メタファー (metaphor) は、抽象的で難解な内容を読み手に理解させるのに有効な手段で、巧みに用いることで豊かで、普遍的な表現を生み出す。しかし、それが「文彩」と訳されたことから分かるように、かつては単なる言語における特殊な現象と捉えられていた。しかし、80年代に入ると、認知言語学の観点から、メタファーは人間の認知と存在の根幹を支えるものとして、論じられるようになった。

メタファーが多用されている作品としてしばしば聖書が引き合いに出されるが、大乘仏教における最も重要な経典の一つである法華経についても同様のことが言える。法華経は日本文化史上、重要な役割を果たしているだけでなく、数ある経典の中でも文学性が高いとされている。そこで、本稿ではその法華経の中で説かれている7つのたとえ話である法華七喩に注目し、そこに表れるメタファー表現を考察する。

キーワード：メタファー表現、記号言語、法華経、大乘仏教

Özet

Metaforlar, okuyucuların soyut ve güç içerikleri anlamalarını sağlamanın etkili bir yoludur ve ustaca kullanıldıklarında zengin ve evrensel anlatımlar üretirler. Metafor kavramı, uzun bir süre edebi söz sanatı olarak görülmüşse de, 1980'lerden itibaren bilişsel dilbilim perspektifinden bakıldığında metaforların insan düşünüş ve algısında önemli bir rol oynadığı savı güç kazanmaya başlamıştır.

Metafor kullanımının önemli örneklerden biri olarak Hristiyanlığın kutsal kitabı olan İncil'in sık sık konu edildiği görülmektedir. Ne var ki, Mahayana Budizminin temel metinlerinden biri olan Lotus Sutra (Hokkekyo) için de benzer bir özellikten söz etmek mümkündür. Lotus Sutra Japon kültür tarihinde oynadığı önemli rolün yanı sıra Budist kanonu içerisinde edebi değeri oldukça yüksek bir metin olarak da kabul edilmektedir. Bu makalede, Lotus Sutra'da yer alan meşhur yedi mesel (*Hokke Şiçiyu*) üzerine odaklanılmış, bu mesellerde geçen metaforik anlatımlar ve sembol dilinde kavramlara yüklenen anlamlar üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: metaforik anlatım, sembol dili, Lotus Sutra, Mahayana Budizmi

1. GİRİŞ

Budizm günümüzde yaklaşık 500 milyon inananaıyla dünyanın büyük ve etkili dinleri arasında yer almaktadır. Dünyada Budist nüfusun büyük bir çoğunluğu Asya kıtasında yaşarken, küçük bir kısmı diğer kıtalara dağılmış haldedir (Johnson & Grim 2013: 34). Günümüzden yaklaşık 2500 sene önce Buddha (Siddhartha Gautama) tarafından Hindistan'da kurulan Budizm, Buddha'nın ölümünden sonra Kuzey Budizmi (Mahayana / Büyük Taşıt) ve Güney Budizmi (Theravada / Küçük Taşıt) olmak üzere başlıca iki büyük kola ayrılarak Asya kıtasındaki yayılmasını sürdürmüştür. XIII. yüzyıla gelindiğinde Budizm anavatanı olan Hindistan'da tamamen kaybolmasına karşılık Asya kıtasında geniş bir coğrafyada yaşama ve ilerleme imkânı elde etmiştir. (BSMK 2005: 9)

Buddha'nın öğretisini konu alan dini metinler ilk kez Buddha'nın ölümünden yaklaşık iki asır sonra oluşturulmaya başlamıştır. Bunun başlıca nedeni ağızdan ağza aktarma geleneğinin hâkim olduğu olan ilk dönem Budist din adamları arasında hafıza zayıflığından kaynaklanan veya anlatım farklılıklarından doğan sorunların önüne geçmek olmuştur. Böylece Budizmde daha önce varolmayan bir derleme ve yazıcılık faaliyeti başlamıştır. Çok sayıda din adamı bir yandan Buddha'nın müritlerinden kendilerine ulaşan vaazları kayda geçirmek için büyük bir çaba gösterirken, diğer yandan da Buddha'nın öğretisi üzerine felsefi çözümlemeler üzerine uğraşmışlardır. Bu şekilde başlayan dini metin oluşturma geleneğine bağlı olarak yüzyıllar boyunca sayısı kesin olarak belli olmayan çok sayıda dini metin kaleme alınarak geniş bir Budist kanonu meydana getirilmiştir. (BSMK 2005: 8)

Budist geleneği içerisinde kimi dini metinlere özel bir önem verildiği görülür. Batı dünyasında "Lotus Sutra" (*Sanskritçe*: Saddharmapundarika Sutra, *Japonca*: Hokekyō / Myōhō Rengekyō) olarak da bilinen metin, özel bir değer atfedilen metinler arasında yer alır. Orjinali Palice olan bu metnin M.Ö. I. yüzyılda yazıldığı rivayet edilmektedir (Ohkado 2012: 26-28). Lotus Sutra, tarih boyunca pek çok Asya diline tercüme edilmiş ve geniş bir coğrafyaya ulaşmıştır. Kuzey Budizminin en muteber metinleri arasında sayılan ve Japon Budizminin de temel kaynakları arasında yer alan Lotus Sutra, Japon kültür tarihi içerisinde her dönemde önemli bir yere sahip olmuştur. Budizmin Japonya'da devlet dini haline gelmesini sağlayan Şōtoku Taişi (574-622) tarafından Lotus Sutra'ya özel bir değer verildiği bilinmektedir. Nitekim Şōtoku Taişi'nin 606 yılında bizzat Lotus Sutra üzerine bir vaaz verdiği bazı kaynaklarda yer almaktadır (Ohkado 2012: 32). Bu dönemde Lotus Sutra, Japonya'yı koruyan kutsal metin ilan edilmiş, Nara (710-794) ve Heian (794-1185) dönemlerinde ortaya çıkan yeni yorum ve dini oluşumların çoğunluğu doktrinlerini Lotus Sutra üzerine şekillendirmişlerdir. Bu nedenledir ki, kimi araştırmacılar Japon Budizminin Lotus Sutra ile

başladığını bile öne sürmektedir (Komine 2012: 86). Öte yandan özellikle XV. ve XVI. yüzyıllarda en parlak çağını yaşayan *terakoya* adı verilen halk okullarında Lotus Sutra ders kitabı olarak okutulmuş, bu şekilde geniş halk kitlelerinin eğitilmesinde yararlanılan bir metin olmuştur (Wada 2013: 72) .

Lotus Sutra, üç cilt ve yirmi sekiz baptan oluşmaktadır. Lotus Sutra geniş Budist kanonu içerisinde dahi özellikle metaforik anlatımların ustaca kullanıldığı, edebi değeri yüksek bir eser olarak kabul edilmektedir (Abe 1983: 31-43).

2. METAFORİK ANLATIMLAR VE SEMBOL DİLİ

Eski Yunancadaki *meta* (üzerine) ve *phrein* (taşımak, aktarmak, nakletmek) kelimelerinin bir araya gelmesinden oluşan *metafor* kavramı, bir "şey" in birtakım yönlerinin başka bir "şey" e aktarıldığı zihinsel / dilbilimsel süreçleri ifade eder (Cebeci 2013: 9-10). Ünlü Alman düşünür Nietzsche'ye göre, insanı diğer canlılardan ayıran en temel özelliği metafor oluşturabilme yetisidir ve bu yeti, bir temel dürtü olarak yaşamımızı yönlendirmektedir (Nietzsche 1990: 158).

Metafor "bir düşünce ve görme biçimi" dir (Morgan 1998: 14). Lakoff ve Johnson'a göre insan zihninin işleyişi metaforiktir ve dolayısıyla insanın düşünme süreci de büyük ölçüde metaforiktir (Lakoff & Johnson 2005: 28). Bilişsel düzeydeki bilgi, metaforlar yardımıyla konuşma yetisinin bir eylemine dönüşür ve zihinsel temsili anlatımlar iletişim yoluyla somutlaşır (Gonçalves & Craine 1990: 135-149).

Metaforik anlatımlarda sembolizm önemli bir rol oynar. Sembol, en geniş anlamıyla, bir kelime, ifade, işaret, ses veya renk, nesne, fiil, belli bir mekân ya da zaman dilimi, özel bir olay ya da kişi olabilir. Sembol, geniş anlamda ele alındığında, kendi dışındaki bir şeye karşılık olmak üzere akla getirilen herhangi bir şeydir (Aras 2011: 1). Metaforlar, anlatı içinde bir sembol dili oluşturur ve bu sembol dili normal bir anlatımdan çok daha akıcı, şaşırtıcı ve etkileyici bir anlatıma imkan tanır. Metaforik üslup, anlatılması güç soyut konuların, somut kavramlar aracılığıyla kolaylıkla izah edilmesini sağlayan bir ifade biçimidir. Bu metaforik mana dili, tıpkı "T" harfi gibi üç boyutludur: Kullanılan metaforik malzeme ve motifler yatay; ama kastedilen anlamlar dikey boyutludur. Yani yer verilen metaforlar yüzeysel gibi görünmekle birlikte, bunların ifade ettiği manalar çok daha derinliklidir (Ögke 2007: 37). Semboller üzerinden oluşturulan metaforik anlatımlar, aynı zamanda evrensel bir anlatım bir özelliği kazanır. Evrensel anlatımlar, farklı coğrafya, dönem ve kültürlerle rahatlıkla hitap edebilir ve zaman karşısında geçerliliğini yitirmez.

Eski çağlardan bu yana insanoğlu metaforu sanat, mimari ve felsefe gibi çok çeşitli alanların içine dahil etmiştir. Metafor, daha çok edebi bir sanat olarak görülmekle birlikte felsefe ve düşünce alanında da kendisine sıkça başvurulmuş bir anlatım biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Felsefe

tarihinde Pythagoras'ın insanın ömrünü "mevsim" metaforuyla anlatması, Platon'un ünlü mağara istiaresi, Aristoteles'in insan hayatını gece ve gündüze benzettiği ve yaşlılığı hayatın akşamı olarak anlatması gibi metaforlar, antik felsefenin bazı metaforik anlatım örnekleridir (Yılmaz 2011: 2).

Sadece Batıda değil Doğu dünyasında da metaforların sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Metaforların özellikle dini, mistik ve felsefi metinlerde yoğun olarak kullanıldığını söylemek mümkündür. İslam dünyasından birkaç örnek vermek gerekirse Mevlana, İbni Arabî, İbni Rüşd, Feridüddin Attar gibi büyük düşünürler eserlerinde çeşitli metaforları büyük bir ustalıkla kullanmıştır. Fiziksel dünyanın ötesinde metafizik bir âlemi ve insanın zahirinden çok iç dünyasını (manevî/rûhsal yapısını) kendine temel konu edinen tasavvuf düşüncesi ve edebiyatı alanında da soyut manaları ifade etmek için metaforik anlatım biçimine sıkça başvurulduğu görülmektedir (Ögke 2007: 20). Bu şekilde metaforik anlatımlar aracılığıyla verilen örtük mesajlar, metinde çeşitli derinliklerde anlam katmanları oluşturur ve okuyucuların kendince yorumlanması istenir.

3. YEDİ MESEL VE BU MESELLERDE GEÇEN METAFORİK ANLATIMLAR

Birinci Mesel

Eskiden çok zengin bir adam yaşardı. Bu adamın büyük bir köşkü vardı. Ancak köşk o kadar köhneydi ki; yıkılmak üzere olan duvarların boyları dökülmüş, merdivenler yer yer çökmüş, çatısı delik deşik olmuştu. Dahası bazı vahşi hayvanlar da bu köşkü mesken tutmuştu. Köşkü mesken tutanlar yalnızca vahşi hayvanlar değildi, şeytanlar ve hayaletler de köşkün her köşesini kaplamıştı. Köşkün içinde dayanılmayacak derecede kötü bir koku da vardı.

Günün birinde köşk sahibinin üç oğlu köşke girip oyun oynamaya başlar. O sırada köşte bir yangın çıkar ve alevler bir anda her yanı sarar. Üç çocuk oyuna dalmış olduğu için yangının farkına varmaz. Adam var gücüyle çocuklara "Alevler köşkü sardı! Ayrıca köşte akrepler, yılanlar, zehirli böcekler dahası şeytanlar ve hayaletler var! Oradan çabuk çıkın!" diye bağırır. Ancak çocuklar bu uyarıya da kulak asmayarak oyunlarına devam ederler. Bunun üzerine adam çocukların kendisinden istediği arabaları hatırlar. Çocuklara şöyle bağırır: "Ey oğullarım! Benden istediğiniz arabalar dışarıda sizi bekliyor! Haydi çabuk dışarı çıkın ve arabalarınıza kavuşun!" Bu sözleri duyan çocuklar hemen oyun oynamayı bırakırlar ve köşkten dışarı çıkarlar. Bu şekilde ölümden kurtulmuş olurlar. Çocuklar babalarının sözünü ettiği arabaları isterler. Babaları da üç oğluna birer beyaz büyük araba hediye eder.

Çözümleme: Bu meselde zengin adam Buddha'yı, kendini oyuna kaptırmış çocuklar insanları, köşk ise üzerinde yaşadığımız dünyayı sembolize eder. Köşkün neredeyse çökmek üzere oluşu ve kötü kokması dünyanın kokuşmuşluğunu işaret eder. Köşkün içindeki vahşi hayvanlar, şeytanlar ve hayaletler dünya hayatının insanı doğru yoldan ayrılmasına neden olabilecek pek çok unsurla

dolu olduğunu sembolize eder. Çocukların babalarının uyarılarına kulak vermemeleri ve oyundan kendini alamamaları, insanoğlunun dünyevi arzu ve ihtiraslarına yenik düşmesidir. Zengin adamın bahsettiği araba, bireyin kendi gelişimi için kullanması gereken aracı temsil eder. Zengin adamın üç oğluna da birer tane inek arabası hediye etmesi Buddha'nın öğretisinin tüm insanlara eşit yakınlıkta olduğu ve herkesi eşit şekilde kurtuluşa eristireceğini simgeler.

<i>Kaynak Alan</i>	<i>Hedef Alan</i>
Zengin adam	Buddha
Çocuklar	İnsanoğlu
Köşk	Dünya
Araba	İnsanın manevi gelişimi

İkinci Mesel

Zengin bir adamın oğlu küçükken akılsızlık ederek evden kaçır. Uzun yıllar amaçsızca farklı şehirleri dolaşarak sefil bir yaşam sürer. Günün birinde memleketine geri döner ve dinlenmek için bir köşkün önünde yere oturur. Köşkün sahibiye babasıdır.

Zengin adam, oğlunu bir bakışta hemen tanır. Adam, hizmetçisine köşkün önünde oturmakta olan dilenciye köşke getirmesini emreder. Hizmetçi, adamın yanına gider ve kendisini köşke davet eder. Ancak dilenci kendisi gibi sefil bir adamın köşke davet edilmesine anlam veremez ve başına kötü bir şey gelebileceğinden çekinerek teklifi reddeder. Zengin adam bunun üzerine hizmetçisine bir dilenci gibi giyinerek teklifi yinelemesini emreder. Hizmetçi bu kez yırtık ve kirli elbiseler giyerek tekrar dilencinin yanına gider ve ona "Eğer çalışmak isterse köşkte çalışabileceğini, kendisinin de orada çalıştığını" söyler. Bu sözleri duyan dilenci, hizmetçiyle birlikte köşke gider. Babası oğluna önce köşkün temizlik görevini verir. Oğlu kendisine verilen görevleri yerine getirdikçe babası oğluna daha önemli görevler verir. Oğlu bu şekilde köşk çalışanları arasında hızla yükselir. Aradan yıllar geçer. Bir gün adam oğluna kendisinin öz oğlu olduğunu ve tüm servetini ona bıraktığını söyler.

Çözümleme: Bu meselde zengin adam Buddha'yı, babasının kıymetini bilmeyerek ondan kaçarak sefil duruma düşen genç insanoğlunu, zengin adamın sahip olduğu köşk Buddha'nın öğretisini simgeler. Oğlun evden kaçması ve bu yüzden perişan duruma düşmesi, insanların Buddha'nın öğretilerinden ayrılarak hüsrana uğramalarıyla özdeşleştirilmiştir. Oğlun bir gün tesadüfen yeniden babasının köşkünü bulması ve orada konum olarak yükselmesi doğru yoldan uzaklaşmış herkesin yeniden doğru yola erişebileceği ve o yolda ilerleyebileceğini; zengin adamın oğluna ulaşabileceği her şeyi vermesi o yolda sebat eden herkesin en üst makama ulaşabileceğini sembolize eder.

<i>Kaynak Alan</i>	<i>Hedef Alan</i>
Zengin adam	Buddha
Oğul	İnsanoğlu
Köşk	Buddha'nın öğretisi
Babadan kaçış	Buddha'nın öğretilerinden uzaklaşma
Terfi	Buddha'nın öğretilerine dönüş

Üçüncü Mesel

Yeryüzünde çeşit çeşit otlar, bitkiler ve ağaçlar yetişir. Her birinin cinsi ve büyüklüğü farklıdır. Kimileri küçük, kimileri orta, kimileriye büyüktür. Hiçbiri birbirine benzemez. Ancak gökyüzünde oluşan bulutlar yağmura dönüşüp de yeryüzünü ıslatınca hepsi eşit bir şekilde yağmurdan faydalanır. Yağmur kimseyi kayırmaz ve adaletsiz davranmaz. Fakat bitkiler ve ağaçlar, büyüklükleri ölçüsünde yağmurdan farklı miktarda istifade ederler.

Çözümleme: Bu meselde Buddha'nın öğretisi ve hakikat yağmurla, insanlar ise bitki ve ağaçlarla sembolize edilmektedir. Tıpkı yağmurun tüm bitkileri eşit şekilde sulaması gibi, Buddha'nın öğretisi de insanlar arasında fark gözetmeden herkesi kurtuluşa ulaştırır. Ne var ki, insanlar arasında anlayış ve kapasite farklılığından dolayı hakikatten istifade etme düzeyleri birbiriyle aynı değildir. Herkes ancak kendi bilgi ve algı düzeyine bağlı olarak hakikatten istifade edebilir.

<i>Kaynak Alan</i>	<i>Hedef Alan</i>
Yağmur	Buddha
Bitkiler	İnsanoğlu

Dördüncü Mesel

Büyük bir hazineyi elde etmek için bir grup insan birlikte yola çıkar. Önlerinde uzun ve zorlu bir yolculuk vardır. Yolum yarısını biraz geçtikten sonra kafildekilerin bazıları çok yorulduklarını ve yola devam edemeyeceklerini söylerler. Kafilde bilge bir adam vardır. Bu bilge adam, kafilenin karşısına insanların dinlenebilecekleri bir kale çıkarır. Ne var ki, bu kale aslında bir illüzyondur. Ancak kafildekiler bu kaleyi gerçek zannederek kaleye girerler ve içerisinde bir müddet istirahat ederler. Bilge adam kalenin gerçek olmadığını ve yalnızca bir sanrıdan ibaret olduğunu söyledikten sonra bu kaleyi yok eder. Bilge adam daha sonra kafilayı hedefledikleri hazineye götürür.

Çözümleme: Bu meselde hayat, uzun ve çetin bir yolculuk olarak sembolize edilmiştir. Bilge adam ile Buddha, kafildekiler ile tüm insanlık betimlenmektedir. Hakikate ulaşmak uzun bir yolculuğa benzetilmiştir. Bu yolculuk ise oldukça yorucu, sabır ve azim gerektiren bir yolculuktur.

İnsanlar bu yolculuk sırasında yorulur ve bunılır. İnsanlar zaman zaman dinlenmek veya eğlenmek için farklı şeylerden medet umsalar da bunlar gerçekten insanı kurtaracak şeyler olmayıp, geçici ve anlamsız şeylerdir. İnsanın zaman zaman karşısına çıkan küçük maddi mutluluklar gerçek anlamda iç huzuru sağlamayacaktır. Meselde Buddha'nın öğretisi hazine olarak betimlenmektedir. Gerçek kurtuluş ve huzur, Buddha'nın öğretisidir.

<i>Kaynak Alan</i>	<i>Hedef Alan</i>
Uzun yolculuk	Yaşam
Bilge adam	Buddha
Yolcular	İnsanoğlu
Kale	Dünya yaşamı
Hazine	Buddha'nın öğretisi

Beşinci Mesel

Yoksul bir adam, uzun zamandır görüşmediği zengin bir arkadaşını ziyaret eder. Zengin adam, arkadaşını köşkünde içtenlikle ağırlar ve ona güzel yemeklerle dolu bir sofraya kurar. Ancak yoksul adam ziyafet sırasında sarhoş olur ve sızar. O sırada ev sahibi aniden gelen bir haber üzerine uzak bir yere gitmek zorunda kalır. Ev sahibi, misafirini uyandırmaya çalışır ancak misafir bir türlü uyanmaz.

Zengin adam, bunun üzerine arkadaşının ceketinin iç kısmına son derece kıymetli bir mücevher diker. Paraya ihtiyacı olduğunda o mücevheri satarak yaşayabileceğini düşünür. Sabah olduğunda yoksul adam uyanır ve arkadaşını göremeden köşkten ayrılır. Yoksul adamın ceketine dikili mücevherden haberi yoktur. Uzun bir müddet yoksulluk içerisinde yaşar. Bir gün tesadüfen zengin arkadaşıyla karşılaşır. Arkadaşı ona mücevheri ne yaptığını sorar. Yoksul adam ancak o zaman ceketinde taşıdığı mücevherin farkına varır.

Çözümleme: Bu meselde zengin adam Buddha'yı, yoksul adam insanları, mücevher ise Buddha'nın öğretisini temsil etmektedir. Buddha'nın insanlara değerli nasihatlerde bulunmasına rağmen insanların bunu görmezden gelmesi, yoksul adamın üzerinde taşıdığı mücevherin farkına varmayışı ile anlatılmaktadır. Yoksul adamın maddi sıkıntılarından kurtulabilmesi için sahip olduğu mücevherin farkına varması gerektiği gibi, insanların da doğru yolu bulabilmeleri için Buddha'nın öğretisinin farkına varması gerekmektedir.

<i>Kaynak Alan</i>	<i>Hedef Alan</i>
Zengin adam	Buddha
Yoksul adam	İnsanoğlu
Mücevher	Buddha'nın öğretisi

Altıncı Mesel

Güçlü ve büyük bir ülkenin dirayetli bir hükümdarı vardır. Bu hükümdar kendisine düşmanlık gösteren komşu ülkelerle sürekli olarak savaşmakta ve yararlılık gösteren komutanlarını ödüllendirmektedir. Hükümdar, komutanlarını ödüllendirme konusunda oldukça cömerttir. Gösterdikleri yararlılık ölçüsünde geniş araziler, mücevherler, pahalı kıyafetler gibi şeyleri komutanlarına hediye etmektedir. Ancak hükümdarın sakalını süsleyen özel bir inci vardır ki, bu mücevheri asla kimseye vermemektedir.

Çözümleme: Bu meselde Buddha güçlü ve büyük ülkenin hükümdarı; Buddha'nın öğretilerine karşı çıkanlar ve ona düşmanlık edenler, komşu ülkeler; kendini Buddha'nın öğretilerine adanmışlar ve o yolda mücadele edenler ise komutanlar olarak betimlenmektedir. Buddha'nın komutanlarını ödüllendirmesi, Buddha'nın inanlara çeşitli lütuflarda bulunmasını sembolize etmektedir. Hükümdarın kimseye vermediği inci ise Buddha'nın öğretileridir. Kainattaki her şeyin özü, en değerli şey olan bu incidir ve her şeyin üzerindedir.

<i>Kaynak Alan</i>	<i>Hedef Alan</i>
Hükümdar	Buddha
Komutan	İnsanoğlu
İnci	Buddha'nın öğretisi

Yedinci Mesel

Bir şehirde çok meşhur bir hekim yaşamaktadır. Bu hekimin çok sayıda çocuğu vardır. Hekim bir gün uzak bir şehre gider. Onun yokluğu sırasında çocukları babalarının ilaçlarını karıştırır ve çocuklardan bazıları yanlışlıkla zehir içerler. Eve dönen babaları yerde kıvranan çocukları görür. Hemen onları kurtaracak bir ilaç hazırlar. Çocuklarından birkaçı bu ilacı içerek düzelir ancak diğerleri ilacı içmeyi reddederler. Çünkü içtikleri zehirden dolayı akılları başlarında değildir ve içmeleri söylenen ilacın kendilerini öldüreceğinden korkmaktadırlar. Hekim çocuklarına ilacı içirebilmek için bir plan yapar. Çocuklarına tekrar uzak bir şehre gideceğini söyleyerek evden çıkıp gider. Birkaç gün sonra köşkün hizmetçisi çocuklara babalarının gittiği yerde öldüğünü söyler. Bu haber üzerine çocuklar üzülür, üzüntünün etkisiyle eski hallerine dönerler. Babalarının kendilerine içmesini söylediği ilacı içerek iyileşirler. Kısa bir müddet sonra babaları tekrar eve döner.

Çözümleme: Bu meselde hekim, Buddha'yı; çocuklar insanları; ilaç Buddha'nın öğretisini ve Hokekyō'yu sembolize etmektedir. İnsanlar Buddha'nın öğretilerine sırt çevirir ve bu yüzden acı çeker. Dahası bunda ısrar eder ve kendilerine yapılan uyarıları dinlemez. İnsanlar ne zamanki Buddha'nın öğretilerine yüzlerini dönerler, işte ancak o zaman huzura kavuşurlar.

<i>Kaynak Alan</i>	<i>Hedef Alan</i>
Hekim	Buddha
Çocuk	İnsanoğlu
İlaç	Buddha'nın öğretisi
İyileşme	Buddha'nın öğretilerine dönüş

4. SONUÇ

Bu çalışmada, Lotus Sutra'da yer alan meşhur yedi meselde (Hokke Şiçiyu) geçen metaforik anlatımlar incelenerek oluşturdukları kavramsal alanlar belirlenmeye çalışılmıştır.

Bahsi geçen mesellerde özellikle kavramsal metaforlara sıkça başvurulduğu görülmektedir. Mesellerde ağırlıklı olarak “Buddha'nın öğretisinin değeri ve ondan uzaklaşılması gerektiği” ve “Buddha'nın öğretilerinden uzaklaşıldığı takdirde insanın felakete sürükleneyeceği” mesajı örtük olarak verilmekte ve bununla ilişkili çeşitli metaforlar kullanılmaktadır.

Mesellerde özellikle “Buddha”, “İnsanoğlu” ve “Buddha'nın öğretisi” olmak üzere üç ana kavram üzerinde durulduğu ve bunları ifade etmek için farklı metaforların kullanıldığı görülmektedir. “Buddha” 1., 2. ve 5. mesellerde “zengin adam”, 3. meselde “yağmur”, 4. meselde “bilge adam”, 6. meselde “hükümdar”, 7. meselde “hekim” metaforlarıyla betimlenmektedir. “İnsanoğlu” için 1., 2., 7. mesellerde “çocuk”, 4. meselde “yolcu”, 5. meselde “yoksul adam”, 6. meselde “komutan”, 3. meselde “bitki” metaforları kullanılmıştır. “Buddha'nın öğretisi” için 2. meselde “köşk”, 4. meselde “hazine”, 5. ve 6. mesellerde “mücevher”, 7. meseldeyse “ilaç” metaforları kullanıldığı görülmektedir.

Bu üç ana kavramın yanında yan kavramlar olan “Dünya (dünya yaşamı)” 1. meselde “köşk”, 4. meselde “kale”, “Yaşam” 4. meselde “uzun yolculuk”, “Buddha'nın öğretisinden uzaklaşma” 2. meselde “babadan kaçış”, “Buddha'nın öğretilerine dönüş” 2. meselde “terfi”, 7. meselde “sağlığına kavuşma” ve “İnsanın manevi gelişimi” 1. meselde “araba” metaforlarıyla anlatılmıştır.

Sonuç olarak, diğer pek çok dini ve felsefi metinde olduğu gibi Lotus Sutra'da da çeşitli metaforik anlatımlara başvurulduğu görülmektedir. Çeşitli imgeler üzerinden oluşturulmuş olan bu metaforlar sayesinde zor kavramlar kolaylaştırılmış, konular daha ilgi çekici bir hale getirilmiş, anlatıma akıcılık ve zenginlik katılarak mesajlar daha etkili bir şekilde verilebilmiştir.

KAYNAKÇA

Aras, Hava

- 2011 *Dünya Dinlerinde Merkez Sembolizmi*. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, Erzurum.

Cebeci, Oğuz

- 2013 *Metafor ve Şiir Dilinin Yapısal Özellikleri*. İthaki Yayınları: İstanbul.

Gonçalves, Oscar F. & Craine, Michael H

- 1990 *The use of metaphors in cognitive therapy*. Journal of Cognitive Psychotherapy, 4(2), 135-149.

Johnson, Todd M. & Grim, Brian J.

- 2013 *The World's Religions in Figures: An Introduction to International Religious Demography*. Wiley-Blackwell

Lakoff, George & Johnson, Mark

- 2005 *Metaforlar*. İstanbul: Paradigma Yayınları.

Morgan, Gareth

- 1998 *Yönetim ve Örgüt Teorilerinde Metafor*. İstanbul: Mess Yayınları.

Nietzsche, Friedrich Wilhelm

- 1990 *İyinin ve Kötünün Ötesinde*. Çev. Ahmet İnam, İstanbul: Ara Yayıncılık.

Ögke, Ahmet

- 2007 "Mevlana'nın Mesnevisi'nde Har (Eşek) Metaforu". *Tasavvuf: İlmi ve Akademik Araştırmalar Dergisi*. Yıl:8, Sayı: 18, 19-41.

Yılmaz, Serpil

- 2011 *Mesnevi'de Geçen Hayvan Metaforlarının Tasavvufî Yorumu*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı, Tasavvuf Bilim Dalı, Konya.

阿部 慈園

- 1983 「経典とその文学性－法句経と法華経」『東洋学術研究』22(1) 東洋哲学研究所、31-43

仏教書総目録刊行会

- 2005 『仏教の歴史』 <https://www.bukkyosho.gr.jp/>

小峯 和明

- 2012 『今昔物語集と日本の神と仏』、青春新書、東京

大門 修

- 2012 『法華経の事典』、学研プラス、東京

和田充弘

- 2013 「寺子屋教育の仏教文化的前提：一五世紀後半・一六世紀の堺における識字の諸相」『立命館白川静記念東洋文字文化研究所紀要』(7) 立命館大学白川静記念東洋文字文化研究所、69-80